

SIKZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	12 hft.
6 hónapos előfizetés	6 hft.
3 hónapos előfizetés	3 hft.
1 hónapra előfizetés	1 hft.
Éves előfizetés külföldre	15 hft.
6 hónapos előfizetés külföldre	8 hft.
3 hónapos előfizetés külföldre	4 hft.
1 hónapra előfizetés külföldre	1 hft.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétköznapok után napok kivételével.
Ezerkezesség és kiadóhivatalok:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A ezerkezesség kéziratok vevőre adására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó hivatalába forduljanak.

LXIII. évfolyam 131. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 június 9.

Esterházy Móric gróf a kijelölt miniszterelnök.

A király Esterházy Móric gróft bizta meg a kormányalakítással.

Amilyen meglepő volt a kormányválság váratlan kitörése, éppen olyan meglepő módon indul meg a kibontakozás is: a király Esterházy Móric gróft, országgyűlési képviselőt bizta meg a kabinetalakítással.

A válság néhány hete alatt majdnem minden napra jutott egy-egy miniszterelnök: Wekerle, Andrássy, Zichy János, Burián, Návay, Serényi, Apponyi, csak éppen arról nem írtak az újságírók semmit, aki felé végre a királyi bizalom hajolt: Esterházy Mórictól. Még egy félórával is a királyi döntés előtt Wekerlét emlegették fővárosi politikai körökben.

Esterházy gróf a legfiatalabb miniszterelnöke lesz Magyarországnak, ha sikerül neki a kabinetalakítás. 1881-ben született és így mindössze 36 éves. Atyja, Esterházy Miklós Móric gróf Zichy Nándor gróffal együtt alapítója volt a néppártnak, amelyből azonban Esterházy Miklós Móric gróf rövid idő múlva kilépett. Fia, az új minisz-

terelnök az alkotmánypárt tagja. Rendkívül képzett, nagy tudású politikus, aki fiatal korára dacára felülmúlta képességeivel. A háboru alatt többször feléje irányult az ország figyelmé, mikor a képviselőházban a különféle hadiszállítók, fő és alvállalkozók által kiuzsorázott munkások érdekében felszólt. Nem restelt személyesen utána járni a dolognak, sok jogtalanságról, visszaélésről rántotta le a leplet s felszólalásai eredménye lett nem egy erőlyes kormányintézkedés a kisemberek érdekében.

Nemrég miniszterjelöltként szerepelt, amikor tudvalevőleg gróf Tisza István vele és Bethlen gróffal mint tárcanélküli miniszterekkel akarta kabinetjét kiegészíteni. Akkor a két alkotmánypárti képviselő a felajánlott miniszteri tárcát visszautasította.

Az ország nagy érdeklődéssel várja a további eseményeket. Mindenesetre kívánatos, hogy a végleges kibontakozás minél előbb megtörténjék.

Esterházy Móric deszignált miniszterelnök.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Budapesti tudósítónk jelenti: A király gróf Esterházy Mórict megbizta a kabinet alakítással. Gróf Esterházy Móric a megbizást elfogadta. Esterházy Móric 1881-ben született április 27-én a komárommegyei Pusztamajkon. Fia Esterházy Miklós Mórincnak. Tanulmányait a budapesti és az oxfordi egyetemeken végezte. 1906-ban és 1910-ben választották meg a tótkerebesi választókerületben 67-es pártonkívüli programmal. Jelenleg az alkotmánypárt tagja és gróf Andrássy Gyulának a legközelebbi barátai közé tartozik.

Kihallgatások a királynál.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Tudósító jelenti: A király ma délután fél 3 kor fogadta Wekerle Sándort. A kihallgatás a királyi várkertben egy órahosszat tartott. Utána gróf Tisza Istvánt fogadta a király, ezután Lukács László kihallgatása következett. Kihallgatása után Wekerle így nyilatkozott a kihallgatásról:

— A választói jogról volt szó és a kiengesztelésről. A választói jog ügye már rendben volna és így legközelebb meglesz a döntés.

Esterházy Móricz kihallgatása.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Lukács László után gróf Esterházy Mórict fogadta a király a várkertben. Gróf Esterházy Móric huszárfőhadnagy egyenruhában ment a királyhoz, aki egy negyed óráig tartó kihallgatáson fogadta. Kihallgatása után ezeket jelentette ki az újságíróknak: A király ő Felsége a miniszterelnökséggel megbizni méltóztatott s én a megbizást elfogadtam.

A horvát bán lemondott.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Báró Skerlec Iván horvát bán beadta lemondását.

Tisza utolsó nyilatkozata.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Tisza István gróf a királyi kihallgatás után így nyilatkozott az újságíróknak:

— Már én megmaradok régi rossz szokásom mellett: Nincs mondanivalóm.

Andrássy, Apponyi együttes kihallgatása.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) A M. T. I. jelenti: A király ma délután gróf Andrássy Gyulát és gróf Apponyi Albertet együttes kihallgatáson fogadta. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A kihallgatás után Andrássy kijelentette az újságíróknak: a válság ma eйдő. A döntés mikéntje nem biztos, de közel van a végleges döntés.

Az utolsó királyi kihallgatások.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Budapesti Tudósító jelent: A király a késő délután kihallgatáson fogadta Barssichy Albertet és gróf Szapáry Lászlót.

Az új miniszterek.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Politikai körökben hirlük, hogy a belügyminiszter Ugron Gábor, a földmívelésügyi miniszter Bethlen István gróf lesz és az államtitkár Bottlik István.

Az új miniszterelnök látogatásai.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Esterházy miniszterelnök este meglátogatta Tiszát, Andrássyt, Wekerlet, Vassonyit, aztán a pártköröket kereste fel.

Az új miniszterelnök a pártkörökben.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Esterházy designált miniszterelnök felkereste az alkotmánypártot, ahol tüntető üljénzéssel fogadták. Esterházy barátságosan elbeszélgetett a párt tagjaival. Gróf Andrássy Gyula kijelentette az újságíróknak, hogy az alkotmánypárt Esterházy designálását szimpátiával fogadja a vállalkosában az alkotmánypárt támogatni fogja.

As egyesült függetlenségi pártkörben nagy számmal jelentek meg a párt tagjai. Apponyi is megjelent a ismertette a párt tagjaival a válság lefolyását s a kibontakozásánál a párt álláspontját s kifejtette, hogy várakozással néz a designált miniszterelnök vállalkozása elé s megvárja programját.

A pártkörbe érkező Esterházyt Apponyi üdvözölte: Örömmel üdvözöllek, mint miniszterelnököt. Kijelölésed nagy megnyugvással fogadjuk, mert jó, becsületes magyar embert ért a kitüntetés. Esterházy válaszolt: Mélyen megvagyok hatva a szives fogadtatástól. Igaz magyar kötelességérzettel igyekszem fogok, hogy bizalmatokat kiérdemeljem. Esterházy ezután fél óráig maradt a körben bizalmas beszélgetésben.

A Magyar Kurir jelent: A néppárt tagjai nagy számmal voltak jelen, akik a legnagyobb szimpátiával fogadták a designálás híreit. A párt csak akkor határoz a támogatásról, ha meg ismeri a miniszterelnök programját, de bizalommal néz vállalkozása elé. Negyed 9 órakor megjelent a pártkörben Esterházy, akit a párt meleg ovációval fogadott. Esterházy egy negyed óráig tartózkodott a körben barátságos beszélgetés között.

A munkapárt tagjai szokatlan nagy számmal jelentek meg a pártkörben a nagy rokonszenvennel beszéltek az új miniszterelnökről. Tisza István szintén nagy szimpátiával beszél róla s beszéde közben lépett be Esterházy, akit a párt nagy éljenzéssel fogadott. Tisza üdvözölte a párt nevében s így szólott hozzá: Üdvözöllek a párt nevében, talán ba akarsz lépni a pártba, mert tárt karokkal fogadjuk. Sajnálom, nem tehetem — válaszolta Esterházy — csak Kluen-Héderváryt keressem. Rövid ideig elbeszélgetett a párt tagjaival s aztán ovációk között távozott.

Ezután a Károlyi pártkörbe telefonozott az új miniszterelnök, de mivel már azt a választ kapta, hogy már senki sincs ott,

nem kereste fel a pártot, hanem bejelentette, hogy holnap keresi fel a pártot.

Esterházyt is meglepte kinevezése.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Esterházy kijelentette, hogy miniszterelnökké kijelölése őt is meglepte, de a király parancsolt s ő kötelességének tartja engedelmeskedni. Addig is, míg programját megismerik, szociális irányu munkásságára következtethetnek részint tanulmányaiból. Eb-

ből meg lehet állapítani, mi lesz a programja. Ősaja az, hogy a kormányt a leg-rövidebb idő alatt megalkossa. A kormány leendő tagjairól nyilatkozatot nem tett.

Június 20-án összeül a Ház.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) A függetlenségi pártkörben kijelentette Esterházy, hogy reméli, e hó 20-ikáig megalkothatja kabinetjét s azonnal intézkedik a parlament összehívása felől.

Vilmos császár katonáihoz.

Budapest június 8. (Saját tudósítónktól.) Vilmos császár szemlét tartott a brandenburgi ezredek felett s a császár a következő beszédet intézte a csapatokhoz: *As egész világ tudja, hogy as ellenség most akarja a döntést megérintni. Mindent fel akar áldozni addig, míg less mit feláldozni. Rajtatok áll, hogy kivívjátok Németország részére a győzelmes békét.*

Az Isonzónál nem volt harc.

Keleti harotér. Budapest, június 8. (Hivatalos.) A mesti canesti szakaszon időnkint élénk ágyuharc. Egyébként nincs ujság.

Olasz harotér. Budapest, június 8. (Hivatalos.) Az Isonzónál tegnap nem volt külfőbb harci tevékenység. Egy ellenséges repülő, akinek a gép a mi jelzéseinket viselte, arcvonalunk mögött bombákat dobott le. A Hét Község fensikjén az olasz ütegek továbbra is élénken működnek, Az ellenség repülőinek tevékenysége is igen eleven.

Délkeleti harotér. Budapest, június 8. (Hivatalos.) Változatlan *A vesérkar főnöke.*

Szociálista kormány Oroszországban.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) *A Lokalanzeigernek jelentik Stockholmból: A pétervári munkás és katonatanácsban biztos többsége van annak az áramlatnak, mely Oroszországnak teljes elszakadását követeli as ántántól s elsősorban a béke helyreállítását követeli. A várható belső meg-ráskódtatásnál a mostani kormányt egy teljesen szociálista kormány váltja fel.*

Az angolok támadása Ypern előtt.

Berlin, június 8. A nagyfőhadtestelés jelent:

Nyugati harotér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok hadcsoportja. A tengerparti és Ysararcvonalon a harci tevékenység még csekély maradt.

Az angoloknak a napokon keresztül tartó, erős romboló tüze után Ypern és az Armentières-től északra fekvő piogsteart-erdő között indított támadásait Yperntől délkeletre aissószlezi és württembergi ezredek vissza-utasították.

A harcmező déli szárnyán is sikeresen harcoltunk. Ezzel szemben St. Etienne-nél, Wytschaesténél és Messines-nél számos robbantás hatása által támogatva, az ellenségnek sikerült állásainba betörni és szívós váltakozó harcok után Wytschaestent és Messinesen túl előrenyomulnia. A gárdacsapatoknak és bajor csapatoknak fényes ellen-támadása az ellenséget Messinesre vetette vissza. Tovább északra friss tartalékosapatok tartóztatják fel vjtásul harcoló ezredseinket.

Később a nyugat felé kiugró ívből visszavonultak egy előre elkészített átíós állásba a csatorna környék (Hollebektől északra) és a Douve-horpadás (Warneantontól két kilométernyire nyugatra) között.

As arrai harcvonal több szakaszán a tűsharc fokozódott.

A német trónörökös hadcsoportja. A Chemin des Damas hegyhát nyugati részén a tűzharc tevékenysége több nap óta erőshódott. Az Aisne-Marne csatorna mellett is megélnékült.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. A Vogesakben és a Sundgauban a franciák heves tűshullámok után több ízben előretörő feldarító csapatait visszautasítottuk.

A számos légi harcban, elsősorban a flandriai harcvonalon 12, a földről intézett elhárító tüzelésünkkel 3 ellenséges repülőgépet lőtünk le.

A keleti harotéren és a macsdon-arcvonalon nálunk és a szövetséges csapatoknál az általános helyzet nem változott.

Ludendorff, első főcsászármegtanácsos.

Zichy Géza gróf előadása a csapatkórházban

Második előadását tartotta Nagyváradon Zichy Géza gróf tartalékos huszárhadnagy, a kiváló zongoravirtuóz arról, hogyan fejlesztették testi ügyességüket a csapattársak katonái. Est az előadást a csapatkórházban tartotta tegnap délelőtt.

A műtő előtt levő teremben előkelő közönség várákozott az emberbaráti működésében fáradhatatlan ősz főnemesre.

Ott voltak: Pallay Lajosné, most először tűzve fel Vörös-Keresztes érdemkeresztjét fekete ruhájára, Kornhaber Adolf cs. és kir. altábornagy, Lábán Lajos dr. királyi ítélőtáblai elnök és leánya, Bangha Ervinné, Csiffra Kálmán dr. főispán, Sztaniszlavsky Adolf dr. főügyész feleségével, Tordai Molnár Gézáé, Fornét Miklós dr. törzserő, Varró Domokosné, dr. Edelmann Menyhértné, Konrád Jenő dr. igazgató feleségével, Fráter Imre dr. törzserő, Szöllősy Ernő dr., Erdős Adolf dr., Kovács Gyula dr., Grósz Samu ezredorvosok, Konrád Béla dr., ezredorvos, osztályvezető, dr. Harrach Józsefné az apólonők főnöknője, Meer Samu dr. főorvos, Weisz Paula, valamennyi önkéntes ápolónő és mintegy 30 rokkat katoná. Az asztalon egy szép pirozra sült kenyér, egy tányérban két krumpli, alma helyett, a hámosás bemutatására. Az alma kilója ugyanis kimondhatatlan drága, egy alma 3-5 koronába kerül. Tehát jó a bemutatásra a krumpli is.

A friss erőben levő művészt Konrád Béla dr. ezredorvos fogadta. Zichy Géza gróf mindjárt a katonákkal foglalkozott, valamennyit kikérdezte sebesülésének körülményeiről, megnézte karjait, ujjait és megírta teljesíthetőségüket. E kihallgatásban segédkezett neki Fornét Miksa dr. kórházparancsnok. Azután az asztalhoz lépett a színdarab, hogy türellemmel meg lehet tanulni, hogyan pótljuk elveszett félkarunkat. A megmaradt karra igen szép teljesítményeket lehet elérni. Fölvette a kést a megmutatta, hogyan hámozza meg jól a krumplit a félkaru ember. Elővett egy fegyvert, félkarával célzott, lecsatoltatta a fegyvert, leszereltette a csövét, megtöltötte s újra célzott. Egy hadapród kitérően utánna célzálta est. Majd elmondta, hogy a félkesű ember le tudja vágni a körmet is.

— Én is tudom ezt, jelentkezett Nyéky Gyula bakonyszegi születésű félkaru tüzér.

— Hogy csinálná? kérdezte a gróf.

— Kiveszem a peneollust, kinyitom a pengéjét, a mellretek szegeszem a tokját, az asztalnak a kést s úgy vágom a körmetet.

— Az én könyvem szerint csinálja a huncut, mondta a gróf nagy derűtlenség közepett.

S meg is mutatta, hogyan kell megtámasztás nélkül körmet vágni.

Azután Lábán Lajos dr. elnök remekhangú zongorájáhozült a jó kedvben levő gróf s magyar nótákat játszott nagy tapskísérettel mellett. Est azszel honorálta, hogy a jelenlevő uraszonnyokhoz fordult:

— A hölgyek mennyire iltek tőlem, mondta gavallérosan, kérem, jöjjenek közelebb.

S eljátszotta a lehelletszerű pianissimókban gazdag „Liebestraum“ ot. Viharos tapsot kapott érte. Lelkesítő beszéd után, mely az önbizalomra apellált, a gróf eltávozott a kórházból. A félkarral való célzást és töltést Csiffra Kálmán dr. főispán párszor megpróbálta s kitűnően sikerült neki is a mutatvány.

Obrincsák ezredes

Az Esti Ujság írja:

Obrincsák ezredes ur Nagyváradon kasszárnyaparancsnok, következképpen e napokban a harcra nem végezhető semmi nevezetessel. Mégis örömmel írjuk le a nevét és gyönyörködünk abban a dolgában, amelylyel alkalmat szerzett nekünk, hogy vele foglalkozsunk.

A kasszárnyába bevonultak a nők. Főképpen gépiró kasszárnyok és asszonyok, de nem látogatósba, hanem állandó, komoly munkára, nem sókért, de kialakított fiasságért. Nők a kasszárnyában... csatlalansul hangzó pikáris írti mondás volt eddig. Mostantól fogva a világáboru egész tragikumának összefoglalása rejlik benne, a kialakuló végső, legádásabb tusanak mintegy szimbolikus képe.

Obrincsák ezredes ur ezt látta meg a háborus fordulatban, mely a nők operettizált kasszárnyai szereplését szent komolysággal vonja be. A nők kenyérért mennek a katonák közé s a kenyér most nehéz, sőt és keserves probléma, nem bírja meg a hetyke hangot, a kasszárnyal stílust, a katonai tréfát.

A kasszárnyába az apátlan leány megy, a férjtelen asszony, az aprógyermekes özvegy: mindegyiknek a lelkében, ha nem is a tragikus bánat, de a fájó gond kesereg s hogyan bírhatná meg a modort, amelynek tréfás illemkódexében vaskos vagy nevetető háromkódás valamennyi paragrafus.

Obrincsák ezredes, egy nappal előbb, semhogy a nők bevonultak a nagyvárad kasszárnyába, napiparancsban utasította a katonákat, miképpen viselkedjenek új bajtársaik jelenlétében. Durvaságért, káromlásért harminc napi szigorított fogság jár, persze csak akkor, ha nők jelenlétében hangzik el a gorombaság. Mert a katonák — egymás közt — ám éljenek akár a legritkább szókinccsükkel is.

Az ezredes ur rendelkezésében a nőnek általában, a dolgozó nőnek különösen nagy és őszinte megbecsülése rejlik. Kedvünk volna példaként állítani őt nem csak a többi kasszárnyaparancsnok elé, hanem azoknak a jó civil uraknak is, akik — női alkalmasságaikkal szemben — nyugodalmas polgári bürokráciából vajmi gyakran csinálnak — kasszárnyát.

Mi még további következtetéseket is fűszünk Obrincsák ezredes bölös és katonás rendelkezéséhez. Ha a káromlás harminc napi szigorított fogsággal sújtott büntetendő cselekmény — nők jelenlétében, miért lehessen az a nők távollétében: virtus? Ha rá lehet szorítani a mosdatlan szájuakat a tisztesség beszédre nők előtt, talán lehetne őket illemtudásra szorítani általában.

A háromkódás a lélek durvaságának bizonyossága. A lélek nemesítése felé igen jelentős lépést tett Obrincsák István ezredes ur rendelkezése; tessék tovább folytatni a kezdeményesést mindenkinek, akinek módjában áll.

Nincs sertéshus.

Sertéseket vásárol a város.

Az utóbbi napokban elég lehetett sertéshúst kapni Nagyváradon. A henteseknél elég lehet kapni; ami szempont eladására kerül, elkaphatók a kora reggeli órákban s délelőtt 9 órakor már üresek a hentes üzletek.

A városnak van még készlete, de a levágásra kerülő sertések husából az egyes városi husüzletekbe csak kevés jut, mert a városi konyhák lefoglalják a készlet egy részét.

A város már hetek óta sertések után kutat s már sikerült is nagyobb mennyiséget beszereznie.

A várossal tanács tegnap délelőtt tartott ülésében jelentette Lukács Odón főjegyző, hogy 460 sertést és 11 darab fajtszemet vásárolt.

Ezekkel a vétellekkel egyrészt a város közönségét biztosíthatják a husszükségletnek jóidőre történő ellátásáról, másrészt pedig a tejközponat állatállományát növelték nagyon számottevő mértékben.

A tanácsülésen Rimler Károly polgármester elnököt. Lukács Odón főjegyző előterjeszti, hogy alkalma van a városnak megvásárolni 460 sertést Sierntshaj Arthur nagyszőlősi birtokostól. Az eladási feltételek a mai időkhöz viszonyítva kedvezőek, amennyiben elősúlyban a sertés kilóját megkaphatná 8 korona 90 fillérjével.

Ezenkívül előadta Lukács Odón, hogy a tehénállomány növelésére tizenegy darab tehénnek alkalmi vásárlásának jóváhagyását kéri. A tehénk ára elősúlyban kilónként 5 korona 50 fillér volt. Míg 60 sertésnek a megvásárlását is ajánlja ezenkívül a főjegyző, Lucze Lajostól, a maximális áron való megvételre.

A tanács megadja a felhatalmazást Lukács Odónnak ezekre a bevásárlásokra. Elhatározták azt is, hogy a város kiküld egy tejmestert és egy állatorvost a tehén megvizsgálására. Ezenkívül a tanács Lukács Odón főjegyzőnek nagyobb mennyiségű széná bevásárlására adott felhatalmazást, hogy az állatok élelmezésében fennakadás ne álljon be.

A 460 sertés további hizlalása úgy történik majd, mint az eddig kitűnően bevált, a jelenlegi rendszerrel, hogy a város a legeszkélyebb riszkóval aránylag a legnagyobb finansziális, hus és szirprodukáló eredményeket érhesse el.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése. Ujjalakulása óta lefolyt rövid szünetje után, amelynek sikerre jogos elégedettséggel tekinthet vissza: választmányi ülést tart most a Szigligeti Társaság, hogy ezen jövő működésének programját is megállapítsa. A választmányi ülésnek azon kívül is fontos tárgyai vannak: elsősorban az elnökség javaslata hadikölosön jegyzésére néve, Szigligeti Ede életrajzának elkészítése és kiadása dolgában is határozatot kell hozni. Est a munkát a Társaság megbízásából Somló Sándor, a kitűnő író nyegreszt elkészítette s özegeye a kéziratot a Társaság rendelkezésére bocsátotta. Más fontos ügyek elintézése is van napirenden s ezért is az elnökség kéri a választmány tagjait, hogy az ülésre, amely vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz a város háza bis. termében, lehetőleg teljes számmal sziveskedjenek megjelenni.

A budapesti tüntetés az általános választói jogért.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) 120.000 ember gyűlt össze ma délután 3 órakor a központi városháza előtt. Két órákor bezártak minden üzletet, kávéházat, vendéglőt.

A villamosok pont 3 órákor megálltak a délután 5 óráig szünetelt valamennyi forgalom. A városház udvara megtelt polgárokkal és munkásokkal, a nők is nagy számmal voltak képviselve a tömegben.

A Koronaherceg-utca, a Dák tér, az Andrássy-ut megtelt a felvonulók ezreivel. Délután fél 3 órákor kezdődött meg a felvonulás. Elöl haladtak gróf Károlyi Mihály, Justh Gyula, Battyány Tivadar. Utánuk a hatalmas tömeg, melyben 500 munkás is volt fel énekelve a nagy lelkesedéssel éltatva az általános, tiszos választói jogot.

A munkások tömege sokkal csendesebb és nyugodtabb volt a csak néha hangzott a kiáltás: Csak választójogi kormány következhetik!

Délután 4 órákor Károlyi megérkezett a városháza elé és kelepelve üdvözölte az éljens tömeget. Bródi Ernő jelentette, hogy közeleg a menet.

A menet megérkeztek: Várossy Vilmos nyújtotta át a polgármesternek a választójogi bizottság határozatát a városháza nagy udvarán. Beszédében üdvözölte a polgármestert a ezeket mondotta:

Eljött Budapest népe, hogy hirdesse az igazságot. A fronton az általános választói jog megvédte a hazát s eljött, hogy uralkodják a békében is. Elhoztuk a határozatot, mely tartalmazza Budapest népének akaratát: Budapest népe azt kívánja, hogy minden más megelőzve törvénybe kell íratni az általános tiszos választói jogot. A tömeg viharosan megéljeneste a beszédet. A beszédre Bárczy polgármester válaszolt: A határozatot elfogadom s magam fogom tolmácsolni a Felség előtt a nép akaratát. Ő Felsége a nép jogára kívánja alapítani a trónt s ebben az óhajban találkozik a nép uralkodójával. Eljen a demokratikus Magyarország.

Gerbai Sándor beszélt még a tömeghez: Tovább nem lehet várni. A választói jog nélkül nincs pardon, hanem más eszközöket kell alkalmazni. Várjuk meg a király döntését.

A városháza előtt álló tömeg Bokányi Dezsőt akarta hallani. Bokányi a városháza ablakából tartott lelkesítő beszédet. Azután felzúgott a tömeg: Fel Budára a királyhoz! Ezután a tömeg a lánchídon vonult, hogy Budára menjen, de a lánchidat egy zászad bosnyák katoná és a rendőrök nagy csapat tartotta elszárvá, mely megakadályozta az átmenetet. Ugyanígy volt elszárvá a Dan a többi hídja is. A tömeg egy ideig éltette a választói jogot, azután eloszlott.

Budapest kérelme a király előtt.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Tudósító jelent: A király a várkerében fogadta Bárczy polgármestert, aki átnyújtotta a választójogi blokk határozatát. A király figyelmesen elolvasta a határozatot, még az aláírók hosszú névsorát is.

Király örömmel vette tudomásul, hogy a székeserényi tömeg tüntetése oly rendben ment végbe, mely páratlan hasonló tömeg tüntetésénél. Kijelentette a király, hogy változatlan megmarad azon álláspontja mellett, hogy a választói jogot ki kell terjeszteni. Örömmel vette tudomásul a nép nagy tömegének megnyilatkozását. Most még a béke kérdését kell oldani s a maga részéről rajta lesz, hogy a tiszos béke megkötése minél előbb sikerüljön.

Az Áldozatkészség szobor felavatása.

A szoborbizottság ülése.

Rohamosan közeledik az Áldozatkészség szobor felavatásának nagy ünnepe s mindjobban kibontakoznak a jelentős nép részletei. De az ünnepély napjának közeledése fokozott tevékenységre sarkallja a szoborbizottságot, különösen pedig a felavatási ünnepély rendezőbizottságát. Most már az ünnepély részleteinek pontos megállapítása következik, hogy minden az előre megállapított programja szerint menjen végbe.

A szoborbizottság tegnap ismét ülést tartott, amelyen Rimler Károly polgármester elnöklése alatt Oroszcsák István lt. ezredes, Kun Frigyes alezredes, dr. Némethy Gyula tb. kanonok, Lukács Ödön főjegyző, dr. Thury László v. főjegyző, Kőszeghy József v. főmérnök, Rimanóczy Béla villamos igazgató, Karácsonyi Géza szobrászművész, Bodnár János v. főkönyvtáros és Antal Sándor tikkár voltak jelen.

Rimanóczy Béla jelentést tett az újabban felmerült dolgokról. A főszálliskola igazgatója bejelentette, hogy a tanári kar részt vesz az ünnepélyen s 100 koronát küldött, s a nagyváradi ipartestület pedig 500 koronát küldött asszal, hogy részt vesz az ünnepélyen s a plakettre rávésseli az elesett ipartestületi tagok neveit. Továbbá több biharmegyei község jelentette be küldöttségek által való megjelenését.

A 37. gyalogezred értesítette a bizottságot, hogy az ezredparancsnok vezérese alatt 3 főosztály és 15-en a legénységből jönnek el a felavatásra. A kir. tábla elnöke bejelentette, hogy a tábla testületileg vesz részt az ünnepségen.

A bizottság, tekintettel a hely korlátozott voltára, értesíti a meghívott egyesületeket, hivatalokat, stb., hogy legfeljebb 5-5 taggal képviseltesék magukat.

Antal Sándor tikkár bejelentette, hogy az Apolló mozgószínház tulajdonosai felajánlották, miszerint May Gerő, Hetényi Heidelberg Albert, Szalontai Ferike, Váradi Margit az Apollóban négy előadást tartanak a jövő héten, amelynek tisztajövedelméből 10 százalékot felajánlanak a szobor javára. A jelentést tudomásul vették s az ajánlatot elfogadták.

Ugyancsak Antal Sándor bejelentette, hogy a Nyugat irodalmi társaság a felavatás után egy héttel hangversenyt és felolvasást rendez a szobor alap javára. — Tudomásul vették.

Székely és Boros mozgószínház tulajdonosok már június 16 től kezdve a vendégek érkezéséről, a fogadtatásokról, valamint az

egész ünnepség lefolyásáról mosifelvételket készíttetnek. Ezeket a képek: nemcsak Nagyváradon, hanem a harcolókon levő katonák előtt is bemutatják s a befolyó jövedelem 20 százalékta a szobor alapját gyarapítja. A felvételekre az engedélyt készséggel megadják.

A korekadók újabban 200 koronát gyűjtöttek.

Ezután Rimler Károly elnök bejelentette, hogy ez ideig összesen 36000 korona gyűlt be a szoboralapra. Crvsndetes tudomásul vették.

Ezután elhatározták, hogy a különböző nőegyleteket felkérlik s plakett elárúztatás, a templomgyűjtés stb. eszközölsére. Ennek a megbeszélés céljából vasárnap, június 10-én fél 12 órára értekezletre hívják össze a nőegyesületek tagjait.

Elhatározták az ünnepség alkalmából egy Emléklap kiadását, amely az ünnepély teljes programját is közli.

Végül határozatra ment, hogy a városházán Kőszeghy József főmérnök felügyelete alatt központi irodát állítanak fel a szükséges intézkedések és tenni valók, valamint felvilágosítások ellátására.

A vasárnapi értekezletre vonatkozólag a végrehajtó-bizottság a következő felhívást adta ki:

Tisztelettel felszólítjuk a Nagyvárad és Biharmegyei Nőegylet, a Jobbköz, a Katb. Nővédegyesület, a Protestáns Nőegylet, az Izraelita Nőegylet, a Katb. Leányklub, a Protestáns Leányegyesület, az Izraelita Leányegyesület, Feministák Egyesülete vezetőségeit, hogy vasárnap, június 10-én délelőtt fél 12 órákor a városháza bizottsági termében az Áldozatkészség szobor leleplezési ünnepé tárgyában okvetlenül megjelenjenek szíveskedjünk.

A végrehajtó bizottság.

Adományok az Áldozatkészség szobrára.

Az Áldozatkészség szobor javára a következő adományok folytak be: Lukács Gyuláné 25, dr. Kádár Elek 50, özv. Rádi Odonné (Rádi Odón emlékezetére) 50, a nagyváradi posta és távirtda igazgatóságának hadseregőlvő pénztára 500, Kocika Géza 6, Grócs Béla nagyváradi post 200, dr. Vucskics Gyula kanonok 50, Friedmann és Schwartz cég 50, Kárpáti Miklós 50, Réti István 10, Sarkad község pénztára 98, Artánd község jegyzősége 12, Margitta főszolgabírója 48, Sárazsög község 10, Fildán Aurél 10, Hóke község 10, a nagyváradi premontrai gimnázium tanárikara 100, a premontrai gimnázium tanuló ifjúsága 30, Ortv. izr. népkönyvtár nőegylet 100, Bőszörnyasi József 10, nagyváradi női kereskedelmi szaktanfolyam 50, Mandel Géza 50, özv. Kolozsvári Sándorné 10, Kolozsvári Sándor 10, Imrik Sándor tb. kanonok gyűjtés 200, Nagy Béni 50, bihari diószegi körjegyzőség 100, zsáka elöljáróság 60, Herschmann Fülöp 50, Nozák Rudolfné 20, Szabó Andor 5 korona.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kefengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógépgyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-89.

Árdrágítók felmentése a királyi táblán.

Az árdrágító visszaélés miatt indított bünpert tárgyalt tegnap a nagyvárad királyi ítélőtáblának Harmathy Károly kurali bíró elnöklésével ítélkező tanácsa. A vádat Barothy Pál dr. főügyész helyettes képviselte, kérvető volt Thury Kálmán dr. az ügyvédi kamara elnöke, jegyző Alliquander Kálmán dr.

Gálósi Ferencné, gyulai vasutasné, Nagy Jánosné, börtönőrné, Barna Istvánné „szegényasszony” voltak a vádlottak. Mindezek kiváltották az iparigazolványt s azt hitték, hogy ezzel rendben van minden, árulhassák csirkét, ruát, baromfit, pedig az 1916. 19. t. cikk ezt kifejezetten hatáskörük engedélyhez köti. Ez pedig nem volt bekik. A gyulai törvényszék felmentette őket a vád alól a bptt. 92. szakasza alapján, mert tévedésben voltak s azt hitték, hogy az iparigazolvány jogosít a baromfi árulásra. Az eladott baromfi ára is csekély volt.

A tegnapi tárgyaláson a tábla hosszas tanácskozás után a felmentő ítéletet megerősítette.

Grosmann Salomon és felesége oroszai lakosok hasonlóképen szappant árultak s adták el mint terménykereskedőt. A budapesti kamara véleménye az, hogy a természetben s azapon is bent van. Ők se tudtak az 1916. 19. törvényelkről. A törvényszék Grosmann elítélte, a feleségét felmentette. A tábla az ítéletet helybenhagyta. Védők Katz Béla dr és Baróczy József dr (Gyula). A többi ügy is hasonló árdrágító visszaélés volt.

Nagyvárad május hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendszeres havi ülését. A rövid tanácskozásán csak apróbb folyó ügyeket tárgyaltak.

Jelen voltak: dr. Cziffra Kálmán főispán, elnök, Rimler Károly polgármester, Lukács Odón főjegyző, Németh István kir. tan. önkormányzati elnök, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Thury László v. főügyész, dr. Thury Endre kir. ügyész, dr. Thury Kálmán, dr. Mayer László v. főorvos, dr. Istváffy István v. orvosbíró elnök, Vámos Dezső alk. mérnök, dr. Medvigy Gábor, dr. Adorján Áron.

A polgármester havi jelentéséből közölték a köztársasági érdekekből adódókat:

A közegészségügyi állapot május hónapban kedvezőtlen volt, mivel a halálos esetek az idáigok lezárásiával is, 81-el multa felül a szülő évek számát. A fertőző betegségek közül kanyaró 9 esetben, difteritiss 3 esetben, vörheny 5 esetben, hasihasnyányszék 1 halálosával, hólyagos himlő 11 esetben és 1 idegen katonánál és 3 halálosával, köztagság nagymás 4 idegen egyénél, 1 katonán és 3 orosz fogoly. A fertőző betegségek általánosan csökkentek. — A járványkórban ápolatott 83 egyén, a gyermekkorban 91 fekvő és 385 bejáró beteg gyermek.

Született 50 fiú, 50 nő, összesen 100 gyermek. Elhalt 86 férfi, 101 nő, összesen 187. Ot éven alul elhaltak 42.

A köznevelési állapot sajnálatos volt. Lopás 251, szikasztás 6, csúszás 12, országosság 1, magánlak sárítás 2, testi sérülés 8.

A rendőri büntető bíróságnál 364 jelentéses ítéletet, ezek közül 114 árdrágításról.

A közadók befizetése megfelelő volt, befolyt: kincstári adóban 282,647-85, városi adóban 223,188-71.

Új iparigazolvány kiadott 66, megszünt 14 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették. Apróbb kórházi ápolási díjak, építkezési ügyekben beadott felelősségek elintézésére után az ülés véget ért.

Száz koronáért gyilkoltak meg egy gazdag asszonyt.

„Ismérem a tizparancsolatot.”

A nagyvárad esküdtszék tegnap kezdte meg két hétre tervezett tárgyalását egy nagy szabású bűnügynek, amelynek tettesei közül többeket jogszabás már elítélte, egy meg is halt, a feltűjtőt pedig az aradi esküdtszék felmentette. A királyi Kuria ezért a per tárgyalását Nagyváradra utalta. Gondos előkészítés után Szöllőssy Gyula elnök tegnapra tűzte ki a tárgyalást.

A bíróság tagjai voltak: Szatcábó Károly és Fehér Albert bírák, ügyész Medvigy István, jegyző Mezey Ákos dr. A védelmet Nagy Sándor dr. képviselő látta el. Kiváló kollégáikkal sorban járultak a tárgyalás megkezdés előtt az esküdtek s hivatkosva elfoglaltságukra, bajukra, kérétek, utasítsa őket vissza a tárgyalásról.

— Ms költözik a kalapgyár, mondta Friedländer Herman, ott kell lennem.

— Sajnálom, igazgató ur, önt nagyon ajánlák nekem, hogy puhaszívű, igazságos ember. Szükségem van öre.

— Ki ajánlott?

— Friedländer Samu kollégám. Ide van téve egy kereszt: beuntartandó.

Igy volt megkeresztelve Novomeszky Imre is Egy tanári visszautasított, mert a nevelők megbuktak volna, ha nincs a vizsgáló. A tárgyalásra beidéztek 70 tanút.

Az esküdtek kiürülése után megkezdtek a vádlott kihallgatását. Az ügyészség F. Kis Sándorné ügyi lakost szal vádolta, hogy az ura testvérének özvegyét, a gazdag Kis Jánosné Felföldi Agneszt meggyilkoltatta, hogy a vagyon haszonélvezete részesüljön.

Több ízben keresztelt bérnyilkost és Keresztési Marit megbizta, hogy szeressen valakit, aki ellessen az özvegyet láb alól. Hosszas huzavona után a társaság szervezkedett: Keresztési Kati, Máté Sándor és Gáspár Béla egy éjszaka behatoltak az özvegyhez az ablakon át, az egyik a torkát szorongatta, a másik a gyomrát, a harmadik a lábat fogta. Meg is ülték s el is tették az özvegyet anélkül, hogy sejtették volna a gazdát. Csak később szólt el magát Máté Sándor, mikor megragították: Adatok 100 koronát, s megölték az Agneszt. Keresztési Katinak is lelkismeretfurdalásai voltak a gyakran emlegettek:

—Kár volt megolnai az Agneszt.

A gyilkosokat régebben elítélték, de a felbujtóra F. Kis Sándorné csak most került a sor. Tagad. Imeri a bibliát a tizparancsolatot, senkit nem bízott, sem nem bírt fel, ölje meg az özvegyet.

Elnök: Előbe tárja a tettesek vallomását, a gyilkosok részletes elbeszélését. Hiába, a vádlott konokul tagad.

A Körös első áldozata.

A kis fiúk tragikus végű fürdése.

A Körösnek az ideán is megvan az áldozata. Csütörtök délután az örvény elnyelt egy kis fiút, míg 3 társát szerencsésen sikerült kimenteni.

Csütörtök délután nagyon forró volt az idő s a ruha lekiváncsolt az emberekről, különösen azokról, akik a Körös hús vizé mellett sétáltak. Lent a vashídnál, ahol a Spita fiú kavicskotrógép van, sokan fürödtek, különösen gyermekek élvezték az üdítő nyári szórakozást. Többek közt ott fürödtek Reisch Gyula és Béla két társával: Jámbor és Pajtás nevű 10—11 éves gyermekkel.

Amint a gyermekek a partról baljebb merészkedtek a vízbe, a hullámok hirtelen összeesztak a fejük felett, elűntek nyomtalanul.

A közelben levők rémülten tekintettek oda, mert az elmerülés pillanatában egyikük rémülten felsikoltott. Gyorsan odaestek a helyszínre. Hármat: a Pajtás- és Jámbor-gyermekeket, meg a nagyobbik Reisch fiút, a 15 éves Gyulát sikerült kimenteni a hullámok torkából. A negyediket nem is keresték, mivel azt hitték, hogy csak hárman vannak a gyermekek.

Az elment kis fiukat lassan sikerült eszméletre kelteni. Reisch Gyula sírva kérdezte, hogy hol van az öccse. Csak most derült ki, hogy a 11 éves Reisch Béla a hullámok áldozata lett. Egész késő estig kutatták rendőrök és tűrőlék, de nem sikerült a holttestet megtalálni. Csak tegnap délelőtt vettette fel a víz a kis fiú hulláját a kössli kavicskotrónál.

A helyszínre kiszállott Nemes Áron tisztiorvos, aki megállapította, hogy a halált fulladás okozta. A nyomozás során az is megállapítást nyert, hogy a Körös azon részén, s vízfenéken még gödrök vannak, amelyek a kavics kibányászásából keletkeztek. A kis fiúk a fürdés közben egy ilyen gödörbe zuhantak.

A vizsgálát folyamatban van. Reisch Béla hulláját huzaszállították a Vizvezeték u. 11. szám alatti lakására. Edesapja a hirtelen teljes szolgálatot, akit értesítettek a fia tragédiájáról.

A vasárnapi munkaszünetért.

A kereskedelmi alkalmazottak tegnap este egyeztetésben értekezletet tartottak a teljes vasárnapi munkaszünet ügyében. Az értekezlet, amelyen megjelentek a nagyvárad kereskedelmi alkalmazottak úgyszólván teljes számban, a legerősebb mozgalom megindítását határozta el a vasárnapi munkaszünet érdekében. A felszólalók a magánfeszítők és kereskedelmi alkalmazottak szövetsége kebelében való szervezkedésre hívták fel a megjelenteket, akik lelkesen magukévá tették a felhívást és kimondták, hogy nem törlik meg, hogy legyen Nagyváradon kereskedelmi alkalmazott, aki nem lép a szervezet tagjai sorába. A vasárnapi munkaszünet ügyében anélkül összehívását határozta el az annak előkészítésére egy hét tagú bizottságot választottak.

HIREK

* Mária Terézia-rend a bolgár királynak. Budapesti tudósítónk jelenti: A sajtóhadiszállásról jelentik: A király Ferdinánd bolgár királynak a Mária Terézia-rend nagykeresztjét adományozta. A kitüntetést e hó 7-én adták át a bolgár királynak.

* A táborigazgató utja. Dr. Bjalik Imre püspök, apostoli táborigazgató, nagyvárad kanonok, hosszabb hivatalos utazást tett a délnyugati arcvonalon. Először a tiroli arcvonalon tekintette meg az egyes csapatok lelkesi hivatalát, aztán a hadtáp-kórházakat szemlélte meg, ahol megvizsgálta a betegeket és sebészteket. Több helyütt ünnepi istentiszteleteket celebrált és beszédet mondott a csapatokhoz. A tiroli arcvonal után a délnyugati front többi részét vizsgálta meg.

* Gálffy Sándor ünneplése. Megleg, kedves ünneplésben volt része Gálffy Sándor főreáliskolai hittanárnak, az Urinők Kongregációja próbaszónak vasárnap délután. Aból az alkalomból, hogy most 1841-ben áldozópapagánusok üzédik évét. Az Urinők Kongregációja rendkívül izléssz, díszes arany kehelyvel lepté meg buzgó és derék próbeszt, ahinek pótolhatlan, igazi apostoli buzgalmának olyan sokat köszönhet a fel-leendő hitélet Nagyváradon. Harmathy Károlyné üdvözölte szép beszédével az ünnepi alkalomból a jubileumát, a ki meghatva köszönte meg a nem várt ovációt. Gálffy ez alkalommal igen sokan keresték fel üdvözlettel az egész nagyvárad-i társadalomból.

* A Katolikus Növendék Egyesület összejövetele. A Katolikus Növendék Egyesület hétfőn délután fél 6 órakor tartja a Szent László menedékházban a szokásos értekezletét, amelyre hivatalosak az egyesület működő és rendező és a missziótársulati lányklub tagjai.

* A Biharvármegyei Népművelési Egyesület választmányi ülése. A Biharvármegyei Népművelési Egyesület választmányának tagjai a vármegyei házban június 10-én — vasárnap — délelőtt fél 11 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom. Tárgy: 1. A választmány jelentése az egyesület 1916 évi működéséről. 2. Esetleges indítványok. Nagyvárad, 1917. június 22. Vasady Lajos ügyvezető alelnök.

* A Hengya gyárat vásárolt. A Hengya szövetgyárat, mint értesülünk, megvásárolta a Sánc-utcaán lévő Friedländer félszövetgyárat. A gyár tegnap költözött át a Rákóczi utcai volt Bihar nyomda rt. helyiségeibe, ahol egyideig szelme, később filckalapokat készít.

* A Solymosi kiállítás utolsó napja. A Solymosi kiállítás ma, szombat este 7 órakor beárul. A tulajdonos szívesen mond köszönetet mindazoknak a műbarátoknak, kik vásárlásukkal és jóindulatukkal kiállításának sikerét előmordították.

* A Tiszántúli Méhészegylet választmányi ülése. A Tiszántúli Méhészegylet 1917 évi június hó 10-én, vasárnap délután 5 órakor Nagyváradon Tisza Kálmán tér 9. szám alatti helyiségében, választmányi ülést tart. Tárgysorozat:

Tagok felvétele. A jegyzői állás betöltése. Folyó ügyek. Indítványok. Kelt Nagyváradon, 1917 évi június hó 5-én. Az elnökség.

* A Régészeti Egylet közgyűlése. A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet 1917 június 10-én délután 5 órakor a vármegyei ház nagytermében tartja rendező évi közgyűlését.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. H. Fekete Péter: Arany János jegyzőségének emlékei a nagyzelemlati levéltárban.
3. Karácsonyi János dr.: Honnan vette a hogyan alakította át Arany János a Szent László-ról szóló költői elbeszélést?
4. Titkári jelentés.
5. Múzeumügyi jelentés.
6. A számvizsgálók jelentése.
7. Titkár és egy választmányi tag választása.
8. Indítványok.

* A Fischer-zeneiskola hangversenye az áldozatkészség szobrára. Fischer Ervin államilag képesített okleveles zene-tanár vezetése alatt álló nagyvárad-i zeneiskola növendékei és tanárai a Katolikus Kőr Szent László termében június hó 10-én, vasárnap délután 5 órakor hangversenyt rendez. Az érdekes műsor a következő: 1. Volkmann: 3 apróság, 4 kézzel játszik: Varró Ágnes, Lengyel Klári III. gyak. oszt. növendék. Krause: Sonate. Előadja: Ullmann Renée II. gyak. oszt. növ. 2. Poldini: Madárdal. Előadja: Pásztor Margit II. gyak. oszt. növ. Radó: Gyermekek jelenet. Előadja: Rosenberg Ilona III. gyak. oszt. növ. 3. Janzen: Hochzeitsmusik 1. és 2. szász, 4 kézzel játszik: Belezny Ilona I. elők., Kolozsváry Erzsébet III. gyak. 4. Scharwenka: Elbeszélés. Páry Edith III. elők. oszt. növendék. 5. Mozart: Fantasia. Terenyi Edith III. elők. oszt. növendék. 6. Wagner: Tannhäuser. 2 zongorán 8 kézzel játszik: Pittmann Margit, Hoványi Irén, Klein Erzsébet, Reichard Irén II. elők. c. 5. pére szünet. 7. Raff: Rigaudon. Tóth Olga I. akad. oszt. 8. Rachmaninoff: Prelude. Jakab Terka I. akad. oszt. Debussy Valse romantique. Fieber Erna I. akad. oszt. 9. Cborán: Magyar hangulatkép. Havas Rózi I. akad. oszt. 10. Chopin: 2 tanulmány c. moll. Tóth Boriska tanárnő, 11. Beethoven: Zongoraversenymű c. moll. Fischer Ervine, II. akad. zongorán kíséri. Voikana Anita tanárnő. 12. Pergolése: Stabat Mater 3 szövegű női kar, énekli az iskola nőikara, zongorán kíséri Grósz Ilus II. akad. Egyes számok alatt az éjféli zárva lesz. A teljes jövedelmet az Áldozatkészség szobrára juttatják. Felőlfizetéseket köszönettel hírlapilag nyugtáznak.

* Cukorka és csokoládé ajánlat helybéli és vidéki árusoknak és kereskedőknek ajánlok 140 nappolyi táblás csokoládé, teásütemény, piszkóta, szines krumpli cukor, kávécréme, deszertbonbonok, savanyú karamellák erős kolombia 16., 32. és 140 g-os 140. fondant, dobozos selyem és többféle savanyú cukorkák, 140 csodaszép csokoládés rumbonbon 140 Hartwig cukorkák. ASZÓDI Kossuth-utca Sas-palota. Vidékre szétküldés vasuton és postán.

* 10 butorozott utcai szoba. A Zöldfa épület emeletén rövidet-hosszabb időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 korona, kétágyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14-00.

* Kiadó Rimanóczy-utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és melléképületekből álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értékelni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki-utca.

* Egy ör és szobakezelő a Fekete Sas épület irodájában felvétetik. Jelentkezhetni délután.

* Kéretik azon ur nőt, aki a Keskeny-utca 20. számú házat megvette, szerződés megkötése végezt 48 óra alatt jelentkezzen, ellensetben foglalóul a dott összegget elveszti.

* Butorozott szobák rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadó. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő (Zöldfa-épület.)

* Több darab föld a város birtokán elnyitási fizetési feltételekkel kiadó. Általános Takarékpénztár r-t. Nagyvárad, Bémer-tér.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat délután: Tatárjárás.
Szombat este: Művészet. (A hadikölcsönjegyzés propaganda céljaira.)
Vasárnap délután: M. király.
Vasárnap este: A tanító.

A hadikölcsönért.

A Szilgigeti színház társulata ma este tartja propaganda Művészet jét a hadikölcsönjegyzés érdekében.

Az est igen érdekes és előkelő műsor lesz. A megnyitó beszédet Juricskay Barna városi tanácsos intézi a közönséghez a színházról, az ünnepi beszédet pedig Beöthy László v. b. mondja, aki a maga lelkesítő erejével kétségtelenül sok hívet szerez a leghazafiasabb és legcélszerűbb pénz-helyezési módnak.

Az ünnepi alkalomból a színház is egy műsorról gondoskodott, amely új, minden száma külön attrakció és bizonyára zsefűt házat fog vonzani.

Az előadást Zsoldos Andor konferálja, a részletes műsor pedig a következő:

1. Nyitány. Előadja a színházi zenekar.
2. Megnyitó beszéd.
3. A fehér város. Irta: Sas Ede. Előadja: Bihar Ákos.
4. Ünnepi beszéd. Szünet.
5. Népdalok. Cigányszenvedély szerzővel. Énekli: Bihar Sándor.
6. Fogadunk. Előadják: T. Papány Janka, Ivánfi Jenő és Dezza István.
7. Dalok. Énekli: Kovács Márta.
8. Duetto. Éneklik: Vigh Manci és Tompa Béla.
9. Műdalok. Énekli: Terezi Béla.
10. Kuplék. Énekli: Szilgigeti Jenő.
11. Műdalok. Énekli: Zsoldos Andor.
12. Szonétok. Éneklik: Poigár Marietta és Vigh Marci.
13. Kuplék. Énekli: Tompa Béla.
14. Műdalok. Énekli: St. Zsigmond Anna.
15. Humoros jelenet. Előadják: Szilgigeti Jenő és Dezza István.
16. Családi jelenet.

Az előadás — a baszifia célra tekintettel — kivételesen nyolc órakor kezdődik.

Az eddig még ki nem váltott jegyek ma délig Pásztor Ferenc bankigazgatónál (Ujvárosi Takarékpénztár. Telefon 994. sz.) délután pedig a színházi pénztárnál kaphatók.

Nyárai Antal vendégjátékai.

Sabinnók elrablása. — Az előhalott. — A cigányprímás.

Nyárai Antal az országos nevű kiváló művész a nagyvárad-i közönség felédbeled kedvence, e hó 12-én, kedden este kezd meg négy estére terjedő vendégjátékát.

Az első estén Nyárai Antal egyik régi híres szerepét játssza, a Sabinnók elrablása című, pompás bohózat Fridolinját, amelyben utólréheletlen komikummal hozza színre a pápa szilgigató alakját.

A második estén, szerdán, erős drámai határu szerepben lép fel Nyáray, aki Tolsto. Lásó Elhalottának címszerzőjét játssza. A kiváló színű, amely es alkalommal először kerül színpadra, esőtörtétként este is betölti a műsart.

Nyáray Antal pénteken este egyik leg- ragyogóbb szerepében: A cigányprimás cím- szerepében fejezi be vendéglátóit, amely- ket a közönség késégtelenül a legmögébb rokonokkével fogad.

APOLLÓ mozgó-színház

Szombaton
Élned kell értem
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VIGADÓ mozgó-színház

Szombaton
Monna Vanna
legenda 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

UKANIA mozgó-színház

Szombaton
A szerelem hatalma
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

IRODALOM

Katholikus Szemle. A dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár gondos szerkesztésében megjelenő nagyteleki folyóirat júniusi száma a magascivőju tanulmányok, a kitérő cikkek, szemlék egész sorozatát közli. A gazdag változatos színi részletek tartalma a következő: Világshibor és nacionalizmus. Dr. Rátvay Géza. Naumann Középeurópa földrajzi szempontból. Dr. Fodor Ferenc. Pálosaink a művészet terén. Párer László S. S. Tavaszi műkiállítások. X. Vizio praerap heitka. — Kéltémény. P. Pal Odón. — Árvák. Kéltémény. Veritessy Gyula. — Színházi Kéltémény. Vargha Gyula. — Színházi bemutató. Dr. Várdi Béla. Külföldi folyó- iratok szemléje. Cs. Magyar folyóiratok szemléje. bg. Könyvismertetések és bírál- tok: Isóf Alajos: Tál a nagy vízekén. Ism. Hudyma Emil. Timon Avos: Magyar alkot- mány és jogtörténet. Ism. dr. Altörjay Sín- dor. Csirbusz Géza: Az ember geografiája. Ism. dr. Vécsy Oszab. Ischirkoff: Bulgá- rias. Ism. dr. Fodor Ferenc. Henri Dardigue: L'influence de la guerre de 1870 dans la littérature française. Ism. dr. Patrick Béla. Gellard. Ein Sachseusatz. Ism. Lám Fri- zyes. Wajdits Gyula: Galgaci Emma élet rajza Ism. V. F.

Vizvezeték és mű- bádogos munkákat készít, javításokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék:

	Árak	Forgalom
Tiszta buza	K 41.50	mm.
Ross	33.50	"
Árpa	33.—	"
Zab	40.—	"
Tengeri	30.—	"
Burgonya	—28	"
Borsó	1.40	"
Lencse	1.40	"
Bab	—80	"
Köleskása	2.00	"

Liszt.

	Árak	Forgalom
Láng	K 1.06	
Zsemle	—70	
Fehér kenyér	—54	
Barna kenyér	—50	

Takarmányféle.

Széna fuvarral 100 kg. ként	K 40—44	—
Szalma	8—10	—
Alom szalma fuvarral 100 kgként	10	—
Zsuppszalma	—	—
Lucerna v. lóhere	60—80	—

Tüzifa.

Bükt ürkt. fuvarral	K 29	—
Tölgy	31	—
Caer	31	—

Vegyések.

Marhabus I. osztályu	K 9	—
Óbor literje	6	—
Uj bor	4	—
Szilvapálinka literje	10	—
Szesz literje	12—11	50
Mész mm. kint	36	—
Szalonna kg.-ként	9	60
Verezhagyma	—	70
Fokhagyma	5	—
Barnakenyér	—	50
Szalonna, nyers friss	9	60
Köleskása kg.-ként	2	—
Sertéshus	7	40
Jahhus	5	60
Egy liter kórolaj	—	50

Jószágok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármoskór	4000—6000	256 drb
III.	2000—4000	350 "
Vágómarha élősuly kilója	4.00—4.20	152 "
Fejőstehén	900—3000	420 "
Vágótehén klgként	3.50—4	350 "
1 éves üszőborju	600—1000	47 "
ökörborju	540—450	28 "
Veres borju klgként	300—450	16 "
Birka és kecske	150—200	40 "
Bárány párja	90—110	60 "
Bivalyözör	2400—3600	6 "

Lovak:

1 pár kecsilló	K 3000—6000	
1 " igasló I. oszt.	2000—4000	
1 " " II.	1600—3000	
1 " " III.	800—2000	
1 drb 1 éves csikó	400—800	

Sortések élősuly kilója:

Malac párja	K 240—640	
1 éves sertések párja	420—640	
2	500—1000	
1 drb hasas koca	600—1000	

Falkássertések:

Forgalom sertésekből: Süldő	40 drb
Hízott 240—300 kgr.	K 6.80
Félhízott 100—160	drb 22 " 6. 14 "
Vagyestönnyű	" 8. 28 "
Malacféle	65 "
1 és 2 évesek	155 "
Tenyésskocák	20 "

90 kilón felüli hízott sertéseknél a vé- telár páronként 45 kiló élet és 4 százalék levonása mellett fizetendő.

Hetivásár élénk volt, fe'ajtás köze- per. Tartott árak mellett a vásár lanyha volt.

* A Hungaria Cipőgyár r.-t. a

Bihar nyomdától megvett dobozgyárat a cipő- gyár telepén üzembe helyezte. — A doboz- gyár ipari, kereskedelmi gyógyszerész és droguarial célokra szükséges mindennemű dobozok készítésével foglalkozik a legfio- mabb kivitelől a leggyorsabbig.

ÉRTESEITÉS.

Nagyrabesült verőim kényelmére a Rákóczi-uti bazárépületben (Hegedűs hírlapiroda mellett)

fiók üzletet nyitottam

Régi jó összeköttetésem lehetővé teszik, hogy dacára a nehéz beszerzési viszonyoknak a legkényesebb igényeket, úgy olcsó áratban, mint dus választékban u. m. fűzőkben, haskötők, fűzővé- dők, gummik és az összes kellékek- ben nagybecsű vevőimet kielégíthetem.

Tisztelettel

Rosenzweig Róza

Telefon 632.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—30
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1.50
Borospalack csiszolt üvegből	1.50
Teáscsésze fehér finom porcellán	1.—
Teáscsésze szines finom porcellán	1.80
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	2.50
Kávészőgre emlék felirással	—70
Fali sőtartó majolika fedéllel	2.50
Majolika vizeskancsó szinezéssel	8.—
Teáskészlet aranyozással	10.—
Kávésző készlet aranyozással	10.—
Feketésző készlet aranyozással	10.—
Mosdókészlet felszerelve	13.—
Ehédőkészlet aranyozással	40.—
Vizeskészlet szines aranyozással	4.—
Boroskészlet szines aranyozással	4.—
Söröskészlet szines aranyozással	4.—
Tészta készlet finom majolika	5.—
Befőtteskészlet 6 személyre	4.—

Ronyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánárak.

Képkerepezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánsként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél

Kolozsvári-utca 62.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
gyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi
palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve,
kivonatba bázhoz szállítatnak.

* Eladó Bethlen és Kaszárnya u ca sar-
kán egy hálmérettel elhatott üres ház előnyös
fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénz-
tár r.-t. Nagyvárád, Bémer-tér 2.

Viszketeg
izzadás
napégés
bőrhámlás
rüh és sömör
bőrbaj, fekély
daganat és sebek

ellen biztos és gyors hatású szera

BORÓKA-KENŐCS

Teljesen szagtalan.

Kis tégely 3 K, nagy tégely 5 K,
családi tégely 9 K. Hozzávaló
borókaszappan 4 korona.

Készíti: Gerő Sándor gyógyszer-
ész, Nagykörös. 132.

Nagyváradon kapható:

NÉMETH PÁL gyógyszer-tárában
Szent László-tér. (Városháza mellett)

Nagyvárad legszebb kirándulólhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőzöm teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvizel, uszodánál, napfürdő, homokkúria. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérloje.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádgos,
vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várád, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb

részén

emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

* Kisdó Rimszóczy utca 11. sz. ház-
ban bejárattal az Ezredévi emléktér felől és
a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba,
1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal.
Értkezni lehet a Nagyváradi Takarékpénz-
tárban, Teleký-utca.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

4-—, 4-10, 4-40, 4-90,

36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lábujjszaj oldalszegés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmen-
helyek, intézetek és egyesületek engedményben
részessülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

